

Q1 / 2009

Manpower
Employment
Outlook Survey
Nederland

Een Manpower Onderzoek

EO/1Q

Inhoudsopgave

Employment Outlook Survey – resultaten Nederland 2

Vergelijking per regio

Vergelijking per sector

Employment Outlook Survey – resultaten wereldwijd 8

Internationale vergelijking – Noord-, Midden- en Zuid-Amerika

Internationale vergelijking – Azië Pacific

Internationale vergelijking – Europa

Over het onderzoek 16

Over Manpower 17

Employment Outlook Survey

– resultaten Nederland

De uitkomsten van de Manpower Employment Outlook Survey voor het eerste kwartaal van 2009 zijn verkregen uit vraaggesprekken met 750 in Nederland gevestigde werkgevers. Ze kregen allen de vraag voorgelegd welke veranderingen zij ten aanzien van de werkgelegenheid op de eigen locatie voorzien voor het eerste kwartaal van 2009 (januari t/m maart 2009) ten opzichte van het vierde kwartaal van 2008.

Hoewel 8% van de Nederlandse werkgevers in het eerste kwartaal van 2009 een toename verwacht van het aantal werknemers, voorspelt 2% een afname en verwacht 87% van de werkgevers geen veranderingen in het personeelsbestand. Op basis van deze cijfers staat het netto werkgelegenheidscijfer op een bescheiden +6%.

In dit verslag wordt gebruik gemaakt van de term Net Employment Outlook of netto werkgelegenheidscijfer. Dit is het percentage werkgevers dat denkt het volgende kwartaal meer medewerkers te zullen aantrekken minus het percentage werkgevers dat verwacht dat het eigen personeelsbestand zal inkrimpen. Het resultaat van deze berekening is de Net Employment Outlook.

De vooruitzichten voor de werkgelegenheid zijn op kwartaalbasis licht gedaald met 5 procentpunten. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 is de Outlook gedaald met 4 procentpunten.

Na seizoenscorrectie is het netto werkgelegenheidscijfer +8%. Dit is een geringe daling van 2 procentpunten op kwartaalbasis; op jaarbasis is de Outlook onveranderd gebleven.

Tenzij anders aangegeven, is op alle gegevens die vanaf dit punt in het commentaar zijn opgenomen seizoenscorrectie toegepast.

	Toename	Afname	Ongewijzigd	Onbekend	Nettoverandering werkgelegenheid	Na seizoenscorrectie
	%	%	%	%	%	%
3e kwartaal 2005	6	3	89	2	+3	+3
4e kwartaal 2005	9	4	86	1	+5	+4
1e kwartaal 2006	6	3	90	1	+3	+5
2e kwartaal 2006	10	3	86	1	+7	+6
3e kwartaal 2006	9	5	84	2	+4	+4
4e kwartaal 2006	13	4	81	2	+9	+8
1e kwartaal 2007	10	4	86	0	+6	+8
2e kwartaal 2007	12	2	83	3	+10	+9
3e kwartaal 2007	11	2	87	0	+9	+9
4e kwartaal 2007	10	2	85	3	+8	+7
1e kwartaal 2008	13	3	82	2	+10	+8
2e kwartaal 2008	8	3	87	2	+5	+8
3e kwartaal 2008	8	0	91	1	+8	+8
4e kwartaal 2008	13	2	85	0	+11	+10
1e kwartaal 2009	8	2	87	3	+6	+8

Employment Outlook – Vergelijking per regio

Werkgevers in Oost-Nederland verwachten dat de werkgelegenheid voor het eerste kwartaal van 2009 stabiel blijft en hebben de meest hoopvolle Net Employment Outlook: +12%. Ook werkgevers in Zuid-Nederland zijn optimistisch over de werkgelegenheid voor het komende kwartaal: de Outlook staat op +10%. In de overige regio's zijn de werkgevers voorzichtiger: in Noord-Nederland zijn de verwachtingen voor de werkgelegenheid gematigd met een Outlook van 5%. In West-Nederland zijn de werkgevers onzeker: de Outlook staat daar op -1%.

In vergelijking met het vorige kwartaal groeit de arbeidsmarkt in Oost-Nederland, waar het netto werkgelegenheidscijfer met 5 procentpunten enigszins is gestegen, maar is de arbeidsmarkt in West-Nederland aanzienlijk zwakker met een daling van 13 procentpunten. In de twee overige regio's hebben nauwelijks wijzigingen plaatsgevonden.

Een vergelijking op jaarbasis laat een zelfde patroon zien: werkgevers in Oost-Nederland verwachten een lichte stijging van het netto werkgelegenheidscijfer met

6 procentpunten, maar werkgevers in West-Nederland verwachten een aanzienlijke daling van 16 procentpunten. Zowel in Noord- als in Zuid-Nederland verwachten werkgevers een daling van 3 procentpunten.

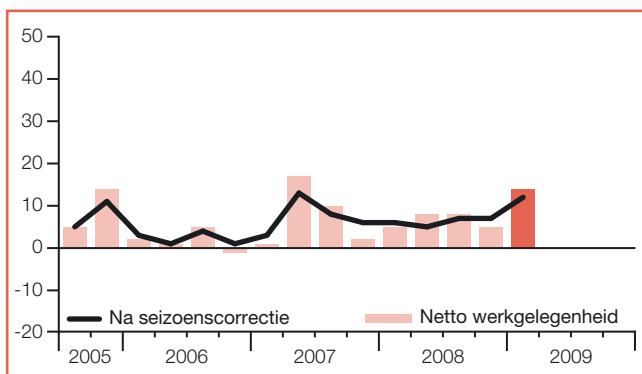
Zonder toepassing van seizoenscorrectie hebben werkgevers in drie regio's positieve verwachtingen voor de werkgelegenheid. In de vierde regio, West-Nederland, heerst onzekerheid die wordt geuit in een netto werkgelegenheidscijfer van -1%. Zowel op kwartaal- als op jaarbasis is het netto werkgelegenheidscijfer aanzienlijk gestegen met 9 procentpunten. In de drie overige regio's is het netto werkgelegenheidscijfer echter gedaald.

	Nettoverandering werkgelegenheid	Na seizoenscorrectie
	%	%
Oost-Nederland	+14	+12
Noord-Nederland	+3	+5
Zuid-Nederland	+11	+10
West-Nederland	-1	-1

Oost-Nederland

Werkgevers in Oost-Nederland verwachten een respectabele groei van de werkgelegenheid voor het eerste kwartaal van 2009. Zij rapporteren een netto werkgelegenheidscijfer van +12%, een stijging van respectievelijk 5 procentpunten op kwartaalbasis en 6 procentpunten op jaarbasis.

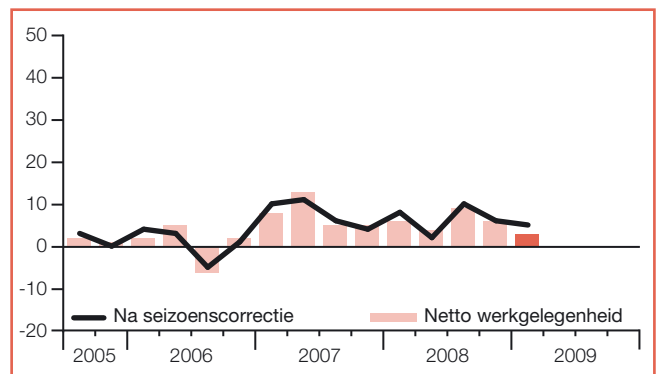
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op een positieve +14%, als gevolg van een aanzienlijke stijging van 9 procentpunten op zowel kwartaal- als jaarbasis.

Noord-Nederland

In Noord-Nederland verwachten werkgevers in het eerste kwartaal van 2009 meer mensen aan te nemen en rapporteren een netto werkgelegenheidscijfer van +5%. In vergelijking met het vorige kwartaal is het netto werkgelegenheidscijfer relatief stabiel gebleven, in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar is het licht gedaald met 3 procentpunten.

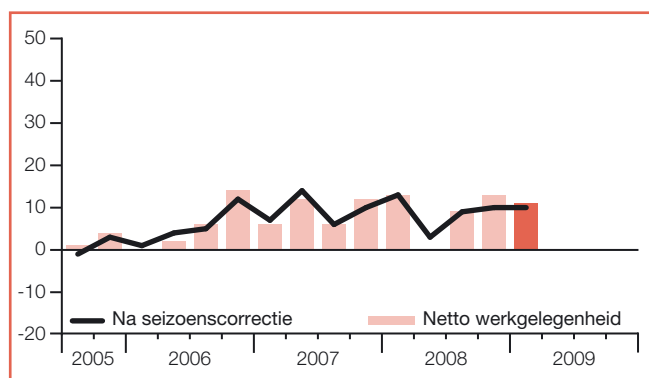
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook in deze regio op +3%, een daling van 3 procentpunten op zowel kwartaal- als jaarbasis.

Zuid-Nederland

Werkgevers in Zuid-Nederland zijn voorzichtig optimistisch over de werkgelegenheid in het eerste kwartaal van 2009 en rapporteren voor het tweede opeenvolgende kwartaal een netto werkgelegenheidscijfer van +10%. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 is de Outlook gedaald met 3 procentpunten.

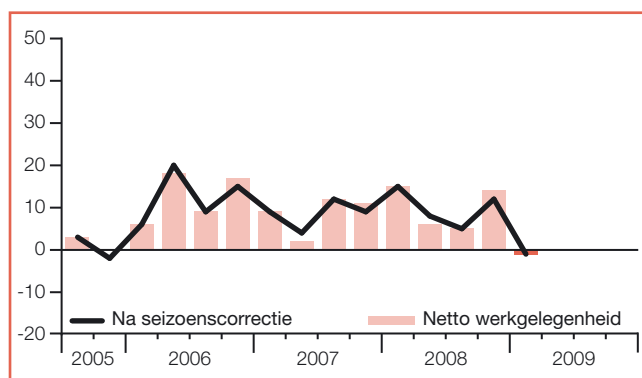
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op +11%, na een daling van 2 procentpunten op zowel kwartaal- als jaarbasis.

West-Nederland

Werkgevers in West-Nederland verwachten een onzekere arbeidsmarkt in het eerste kwartaal van 2009 met een netto werkgelegenheidscijfer van -1%. Dit is de minst positieve voorspelling in deze regio sinds het vierde kwartaal van 2005. Zowel op kwartaal- als op jaarbasis is de werkgelegenheid in deze regio aanzienlijk afgenomen: het netto werkgelegenheidscijfer is gedaald met respectievelijk 13 en 16 procentpunten.

Zonder toepassing van seizoenscorrectie is de Outlook nu -1%; op kwartaalbasis een aanzienlijke daling van 15 procentpunten. Ook in vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 is de Outlook aanzienlijk gedaald met 16 procentpunten.

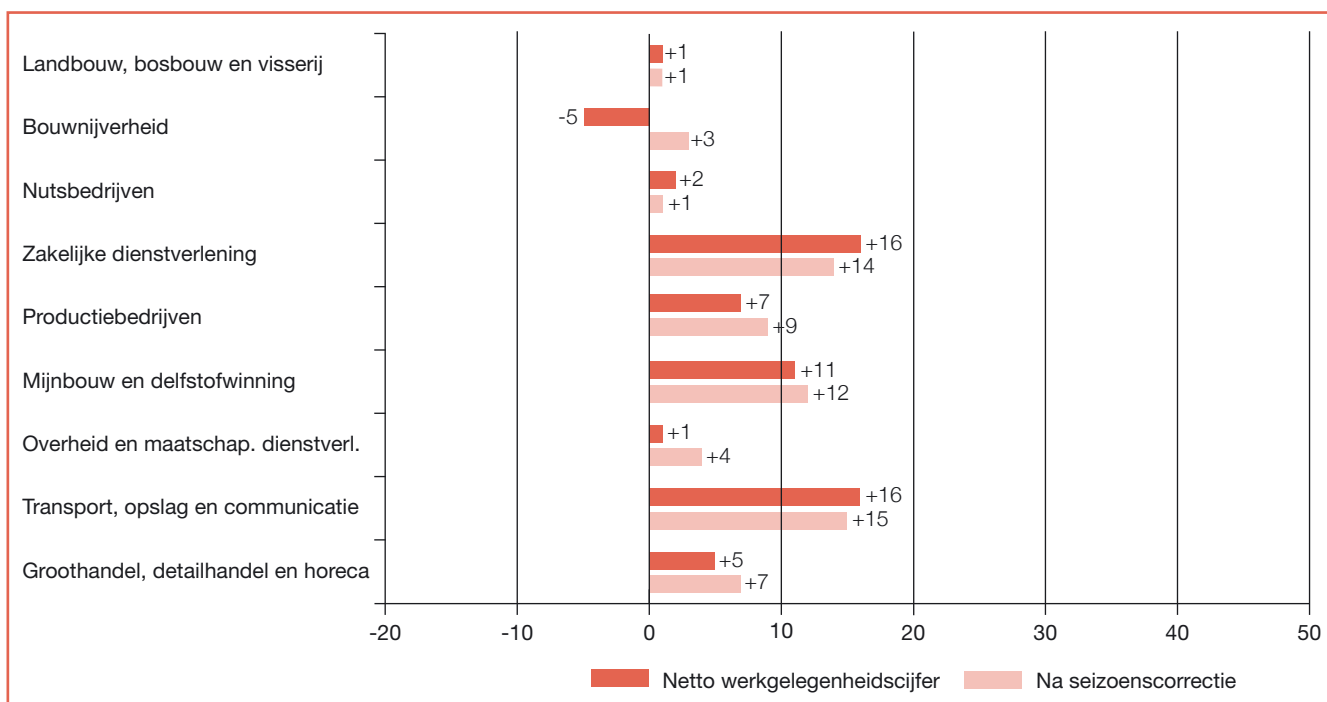
Employment Outlook – Vergelijking per sector

Werkgevers in alle negen industriële sectoren hebben positieve verwachtingen voor de werkgelegenheid voor het eerste kwartaal van 2009. De sector Transport, opslag en communicatie, met een netto werkgelegenheidscijfer van +15% en de sector Financiële dienstverlening, met een netto werkgelegenheidscijfer van +14%, hebben de meest positieve verwachtingen voor de werkgelegenheid. Ook in de sector Mijnbouw en delfstofwinning zijn de verwachtingen positief met een Outlook van +12%. In twee sectoren heerst er echter onzekerheid over de groei van de werkgelegenheid; werkgevers in de sector Landbouw, bosbouw en visserij en de sector Nutsbedrijven rapporteren een Outlook van +1%.

Hoewel werkgevers in de sector Productiebedrijven in het komende kwartaal wel verwachten nieuwe mensen aan te nemen, wat wordt weerspiegeld in een Outlook van +9%, is het optimisme over de werkgelegenheid in vergelijking met het vorige kwartaal met 22 procentpunten wel aanzienlijk gedaald. In de sector Nutsbedrijven verwacht men een aanzienlijke daling van het netto werkgelegenheidscijfer van 12 procentpunten. De sectoren Bouwnijverheid en Landbouw, bosbouw en visserij verwachten een gematigde daling van 8 procentpunten. Werkgevers in de sector Mijnbouw en delfstofwinning zijn optimistisch en verwachten een stijging van de Outlook van 6 procentpunten.

In vergelijking met dezelfde periode vorig jaar zijn werkgevers in de sector Bouwnijverheid aanzienlijk minder optimistisch over de werkgelegenheid als gevolg van een daling van de Outlook van 23 procentpunten. Ook werkgevers in de sector Productiebedrijven zijn minder optimistisch, wat wordt weerspiegeld in een daling van de Outlook van 7 procentpunten. In sommige sectoren verwacht men echter een lichte groei van de werkgelegenheid: de sector Financiële dienstverlening rapporteert een stijging van de Outlook van 4 procentpunten en de sectoren Transport, opslag en communicatie en Groothandel, detailhandel en horeca verwachten een stijging van 3 procentpunten.

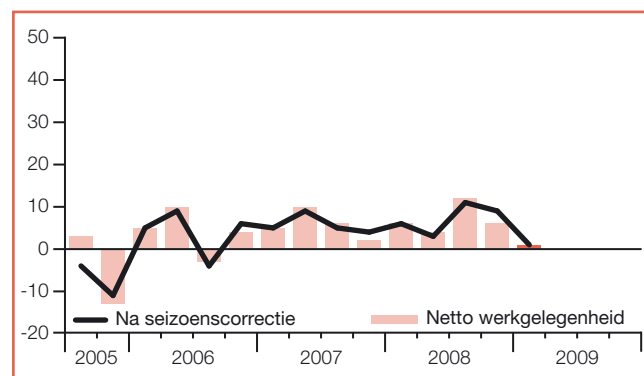
Zonder toepassing van seizoenscorrectie voorspellen werkgevers uit acht van de negen sectoren een positief werkgelegenheidscijfer, met uitzondering van de sector Bouwnijverheid waar de Outlook op een teleurstellende -5% staat. Op kwartaalbasis is het netto werkgelegenheidscijfer in zes industriële sectoren afgenomen met aanzienlijke dalingen van respectievelijk 22 en 16 procentpunten voor de sectoren Productiebedrijven en Bouwnijverheid. Op jaarbasis tonen dezelfde twee sectoren eveneens aanzienlijke dalingen van het netto werkgelegenheidscijfer, terwijl het werkgelegenheidscijfer in vier sectoren stabiel is gebleven of is toegenomen.

Landbouw, bosbouw en visserij

Het netto werkgelegenheidscijfer voor de sector Landbouw, bosbouw en visserij staat op +1% en suggereert derhalve dat het eerste kwartaal van 2009 slechts beperkte mogelijkheden zal bieden voor werkzoekenden. Dit is het laagste netto werkgelegenheidscijfer voor deze sector sinds het derde kwartaal van 2006 en het is 8 procentpunten lager dan het werkgelegenheidscijfer van het vierde kwartaal van 2008. Ook op jaarbasis is er sprake van een gematigde daling met 5 procentpunten.

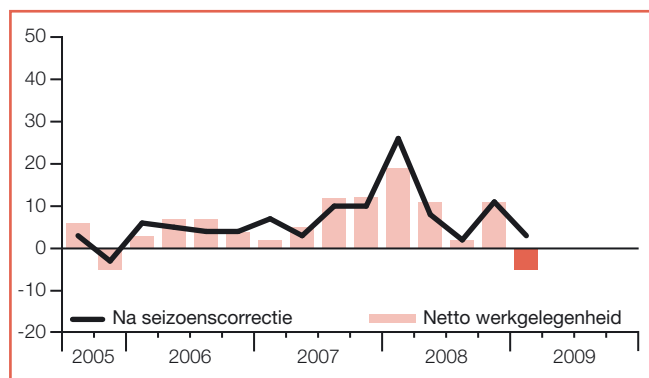
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op +1%, waarbij zowel op kwartaal- als op jaarbasis een daling van 5 procentpunten te zien is.

Bouwnijverheid

In de sector Bouwnijverheid wordt in het eerste kwartaal van 2009 een rustige arbeidsmarkt verwacht. Werkgevers rapporteren een netto werkgelegenheidscijfer van +3%, dat is 8 procentpunten lager dan in het vorige kwartaal. In vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 is het optimisme over de werkgelegenheid binnen deze sector sterk gedaald, wat wordt weerspiegeld in een daling van het werkgelegenheidscijfer van 23 procentpunten.

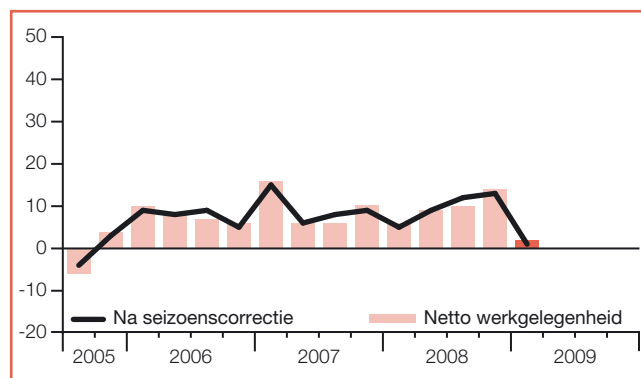
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook voor deze sector op een teleurstellende -5% en is deze zowel op kwartaal- als op jaarbasis met respectievelijk 16 en 24 procentpunten aanzienlijk gedaald.

Nutsbedrijven

In de sector Nutsbedrijven hebben werkgevers de minst positieve verwachtingen met betrekking tot de werkgelegenheid sinds het derde kwartaal van 2005 met een netto werkgelegenheidscijfer van +1%. In vergelijking met het vorige kwartaal is het optimisme over de werkgelegenheid afgenomen met 12 procentpunten, een aanmerkelijke daling van het werkgelegenheidscijfer. Ook op jaarbasis is er een daling van 4 procentpunten.

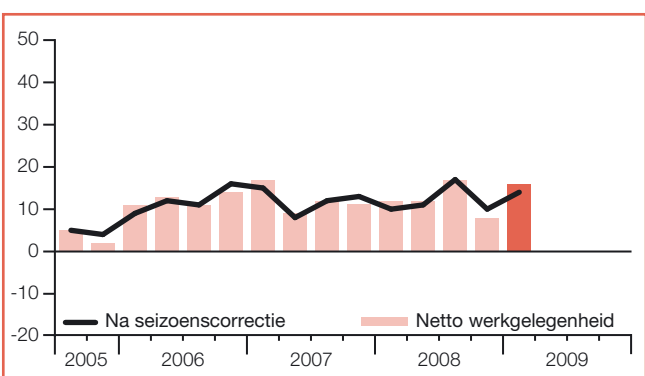
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook van deze sector op +2% als gevolg van een aanmerkelijke daling van 12 procentpunten op kwartaalbasis en 4 procentpunten op jaarbasis.

Zakelijke dienstverlening

Werkgevers in de sector Zakelijke dienstverlening hebben positieve verwachtingen voor de werkgelegenheid voor het eerste kwartaal van 2009; zij rapporteren een Outlook van +14%. Zowel op kwartaal- als op jaarbasis is het werkgelegenheidscijfer licht gestegen met 4 procentpunten.

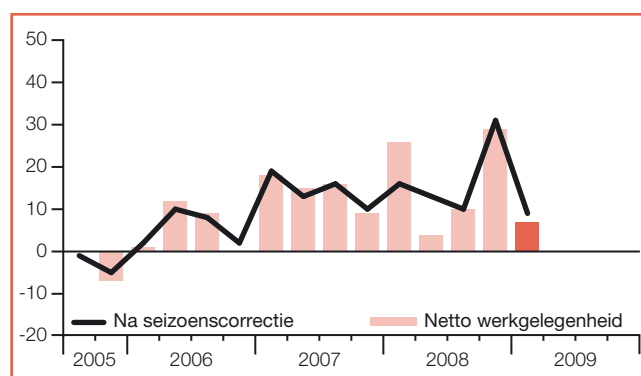
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op +16%. In vergelijking met het vorige kwartaal is de Outlook enigszins gestegen met 8 procentpunten. Ook in vergelijking met het eerste kwartaal van 2008 is de Outlook gestegen met 4 procentpunten.

Productie

Werkgevers in de sector Productiebedrijven verwachten hun personeelsbestand in het eerste kwartaal van 2009 uit te kunnen breiden. Het netto werkgelegenheidscijfer is voorzichtig optimistisch: +9%. Werkgevers in de sector zijn echter beduidend voorzichtiger dan in het vorige kwartaal: het werkgelegenheidscijfer is gedaald met 22 procentpunten. Op jaarbasis is de Outlook met 7 procentpunten gedaald.

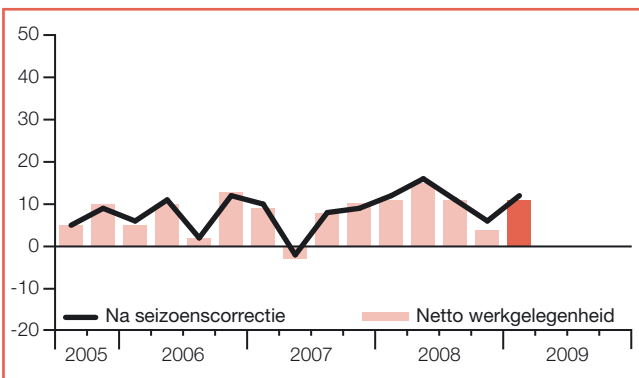
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op +7%. Op kwartaal- en op jaarbasis is het werkgelegenheidscijfer met respectievelijk 22 en 19 procentpunten gedaald.

Mijnbouw en delfstofwinning

In het eerste kwartaal van 2009 verwachten werkgevers in de sector Mijnbouw en delfstofwinning meer mensen aan te nemen. Zij rapporteren een netto werkgelegenheidscijfer van +12%, dat is 6 procentpunten hoger dan in het vierde kwartaal van 2008. Op jaarbasis hebben er geen wijzigingen plaatsgevonden.

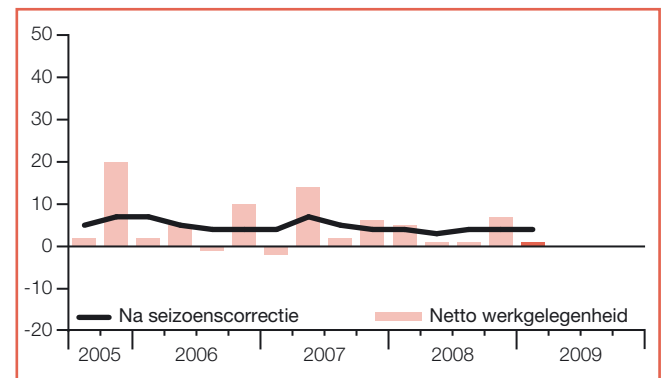
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op een positieve +11%, een lichte toename met 7 procentpunten op kwartaalbasis. Op jaarbasis is de Outlook niet gewijzigd.

Overheid en maatschappelijke dienstverlening

Werkgevers in de sector Overheid en maatschappelijke dienstverlening verwachten in het eerste kwartaal van 2009 een bescheiden aantal mensen aan te nemen; zij rapporteren een netto werkgelegenheidscijfer van +4%. Deze verwachtingen zijn gelijk aan die van het vorige kwartaal en de Outlook is zowel op kwartaal- als jaarbasis niet gewijzigd.

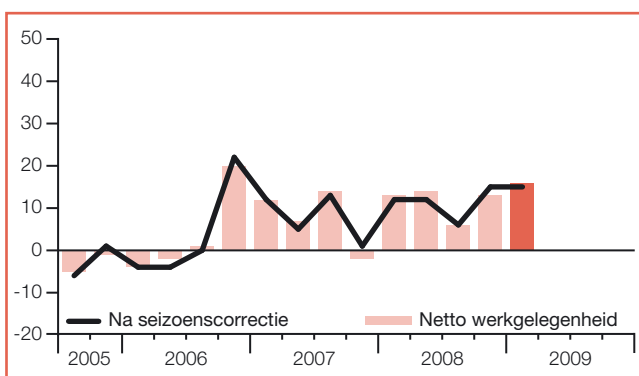
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook voor deze sector op een onzekere +1% als gevolg van een gematigde daling van 6 procentpunten op kwartaalbasis en 4 procentpunten op jaarbasis.

Transport, opslag en communicatie

In de sector Transport, opslag en communicatie verwachten werkgevers dat de werkgelegenheid in het eerste kwartaal van 2009 stabiel blijft en rapporteren zij een netto werkgelegenheidscijfer van +15%. Hoewel het werkgelegenheidscijfer in vergelijking met het vorige kwartaal gelijk is gebleven, is er in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar een lichte stijging van 3 procentpunten.

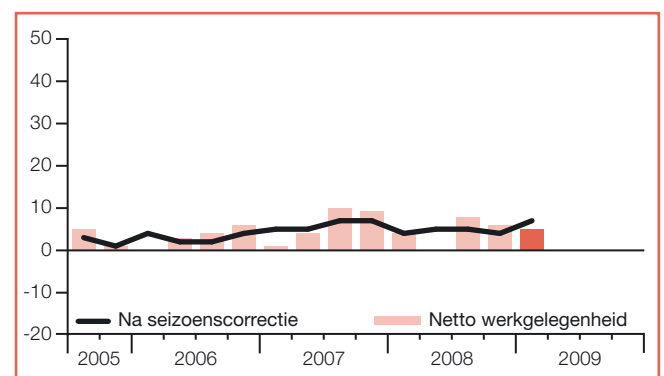
Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op +16% en is zowel op kwartaal- als jaarbasis gestegen met 3 procentpunten.

Groothandel, detailhandel en horeca

Het netto werkgelegenheidscijfer van +7% dat wordt gerapporteerd door werkgevers in de sector Groothandel, detailhandel en horeca geeft aan dat de werkgelegenheid in het komende kwartaal waarschijnlijk zal toenemen. De sector heeft optimistische verwachtingen en de Outlook is zowel op kwartaal- als op jaarbasis met 3 procentpunten gestegen.

Zonder toepassing van seizoenscorrectie staat de Outlook op een bescheiden +5% en is zowel in vergelijking met het vorige kwartaal en met het eerste kwartaal van 2008 redelijk stabiel gebleven.

Employment Outlook Survey

– resultaten wereldwijd

Meer dan 71.000 werkgevers in 33 verschillende landen en regio's werden geïnterviewd om de verwachte werkgelegenheidsontwikkelingen* tussen januari en maart 2009 te meten.

In 25 landen en regio's die Manpower heeft onderzocht, verwachten werkgevers in het eerste kwartaal van 2009 meer personeel te zullen aannemen, slechts acht landen verwachten minder mensen te zullen aannemen. Over het algemeen verwacht het merendeel van de werkgevers echter een minder hoog wervingstempo dan drie maanden geleden; werkgevers in slechts drie landen – Canada, de Verenigde Staten en Zwitserland – verwachten een lager netto werkgelegenheidscijfer dan in het vierde kwartaal van 2008. Opvallend is dat werkgevers in 21 landen en regio's de minst positieve verwachtingen met betrekking tot de werkgelegenheid hebben sinds de invoering van de enquête in die respectievelijke landen en regio's. In landen en regio's

waar gegevens op jaarbasis beschikbaar zijn, is het netto werkgelegenheidscijfer voor 25 landen en regio's achteruit gegaan in vergelijking met deze periode vorig jaar.

In Peru, India, Costa Rica, Canada, Roemenië, Colombia, Zuid-Afrika, Australië, Polen, de Verenigde Staten en Canada zijn de verwachtingen met betrekking tot de werkgelegenheid in het eerste kwartaal van 2009 het meest optimistisch. Werkgevers in Singapore, Ierland, Spanje en Italië hebben de minst positieve verwachtingen voor de werkgelegenheid.

Op regionaal niveau blijven werkgevers in de regio Noord-, Midden- en Zuid-Amerika positieve netto werkgelegenheidscijfers rapporteren; in de gebieden waar gegevens op jaarbasis beschikbaar zijn, rapporteren werkgevers in alle landen behalve in Canada in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar zwakkere

Noord-, Midden- en Zuid-Amerika	Netto verandering werkgelegenheid			Netto verandering werkgelegenheid 1e kwartaal 2008	Verskil 1e kwartaal 2008 en 1e kwartaal 2009
	4e kwartaal 2008	1e kwartaal 2009	Verskil 4e kw. 2008 en 1e kwartaal 2009		
	%	%	%	%	%
Argentinië	19 (-)	8 (-)	-11 (-)	36 (-)	-28 (-)
Canada	13 (14)	7 (18)	-6 (4)	6 (18)	1 (0)
Colombia	22 (-)	16 (-)	-6 (-)	- (-)	- (-)
Costa Rica	29 (-)	19 (-)	-10 (-)	32 (-)	-13 (-)
Guatemala	12 (-)	7 (-)	-5 (-)	- (-)	- (-)
Mexico	15 (14)	-2 (1)	-17 (-13)	16 (19)	-18 (-18)
Peru	29 (-)	24 (-)	-5 (-)	52 (-)	-28 (-)
V.S.	9 (9)	3 (10)	-6 (1)	10 (17)	-7 (-7)

Azië Pacific	Netto verandering werkgelegenheid			Netto verandering werkgelegenheid 1e kwartaal 2008	Verskil 1e kwartaal 2008 en 1e kwartaal 2009
	4e kwartaal 2008	1e kwartaal 2009	Verskil 4e kw. 2008 en 1e kwartaal 2009		
	%	%	%	%	%
Australië	18 (17)	6 (12)	-12 (-5)	24 (28)	-18 (-16)
China	11 (12)	9 (10)	-2 (-2)	14 (15)	-5 (-5)
Hong Kong	15 (16)	1 (3)	-14 (-13)	25 (27)	-24 (-24)
India	48 (43)	18 (19)	-30 (-24)	42 (46)	-24 (-27)
Japan	8 (13)	-3 (5)	-11 (-8)	17 (24)	-20 (-19)
Nieuw-Zeeland	9 (10)	0 (4)	-9 (-6)	20 (23)	-20 (-19)
Singapore	16 (25)	-38 (-31)	-54 (-56)	43 (48)	-81 (-79)
Taiwan	17 (23)	-6 (-1)	-23 (-24)	14 (17)	-20 (-18)

Het cijfer tussen haakjes is de Net Employment Outlook na toepassing van seizoenscorrectie.

* Deze bevindingen zijn gebaseerd op gegevens die gecorrigeerd zijn voor seizoensinvloeden (indien beschikbaar).

of stabiele netto werkgelegenheidscijfers. Werkgevers in Peru, Costa Rica en Canada zijn het meest optimistisch over het werven van nieuwe werknemers in de regio. Het netto werkgelegenheidscijfer is in de Verenigde Staten op kwartaalbasis licht gestegen, terwijl de verwachtingen omtrent de werkgelegenheid in Mexico aantonen dat de terugval die in het vierde kwartaal van 2008 is ingezet, zich voortzet. In de regio Azië Pacific, zijn de verwachtingen voor de werkgelegenheid aanzienlijk minder optimistisch; werkgevers in alle

acht landen en regio's verwachten in vergelijking met het vorige kwartaal en met het eerste kwartaal van 2008 minder mensen aan te nemen. In de regio Europa, Midden-Oosten & Afrika (EMEA) is het netto werkgelegenheidscijfer in vergelijking met drie maanden geleden achteruit gegaan in 16 van de 17 landen; alleen werkgevers in Zwitserland verwachten een lichte stijging. In de gebieden waar vergelijking op jaarbasis mogelijk is, is het netto werkgelegenheidscijfer in 12 van de 13 Europese landen gedaald.

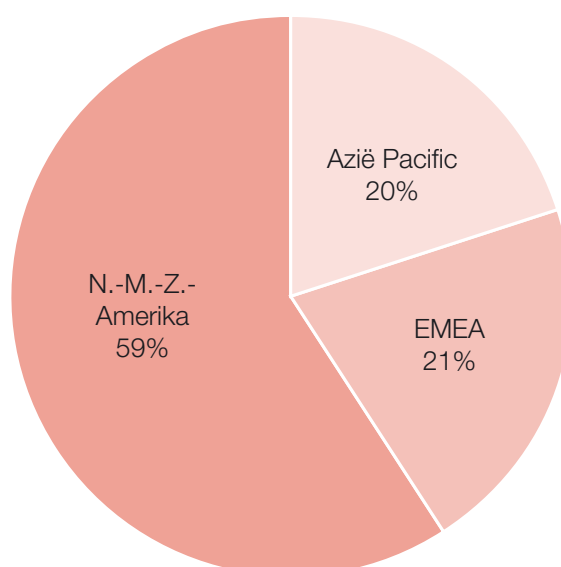
EMEA*	Netto verandering werkgelegenheid			Netto verandering werkgelegenheid 1e kwartaal 2008	Verskil 1e kwartaal 2008 en 1e kwartaal 2009
	4e kwartaal 2008	1e kwartaal 2009	Verskil 4e kw. 2008 en 1e kwartaal 2009		
	%	%	%	%	%
Oostenrijk	9 (9)	-2 (2)	-11 (-7)	4 (8)	-6 (-6)
België	7 (8)	7 (6)	0 (-2)	8 (8)	-1 (-2)
Tsjechië	1 (-)	-4 (-)	-5 (-)	- (-)	- (-)
Frankrijk	3 (4)	-3 (-2)	-6 (-6)	6 (7)	-9 (-9)
Duitsland	8 (8)	-1 (4)	-9 (-4)	7 (12)	-8 (-8)
Griekenland	12 (-)	3 (-)	-9 (-)	- (-)	- (-)
Ierland	-7 (-3)	-14 (-12)	-7 (-9)	4 (6)	-18 (-18)
Italië	-5 (-2)	-11 (-9)	-6 (-7)	4 (6)	-15 (-15)
Nederland	11 (10)	6 (8)	-5 (-2)	10 (8)	-4 (0)
Noorwegen	8 (10)	5 (6)	-3 (-4)	21 (23)	-16 (-17)
Polen	19 (-)	12 (-)	-7 (-)	- (-)	- (-)
Roemenië	21 (-)	16 (-)	-5 (-)	- (-)	- (-)
Spanje	-9 (-5)	-13 (-9)	-4 (-4)	9 (12)	-22 (-21)
Zweden	9 (10)	0 (5)	-9 (-5)	6 (11)	-6 (-6)
Zwitserland	5 (4)	7 (8)	2 (4)	8 (10)	-1 (-2)
Ver. Koninkrijk	-1 (0)	-5 (-2)	-4 (-2)	7 (10)	-12 (-12)
Zuid-Afrika	17 (-)	13 (-)	-4 (-)	27 (-)	-14 (-)

Het cijfer tussen haakjes is de Net Employment Outlook na toepassing van seizoenscorrectie.

*EMEA: Europa, Midden-Oosten en Afrika

Ondervraagden per regio

In de Manpower Employment Outlook Survey voor het eerste kwartaal van 2009 zijn wereldwijd meer dan 71.000 HR-directors en senior HR-managers ondervraagd die werkzaam zijn bij publieke en private organisaties. 59% van de ondervraagden was afkomstig acht landen in Noord-, Midden- en Zuid-Amerika; 21% uit 17 landen in EMEA en 20% uit acht landen en regio's verspreid over Azië Pacific.

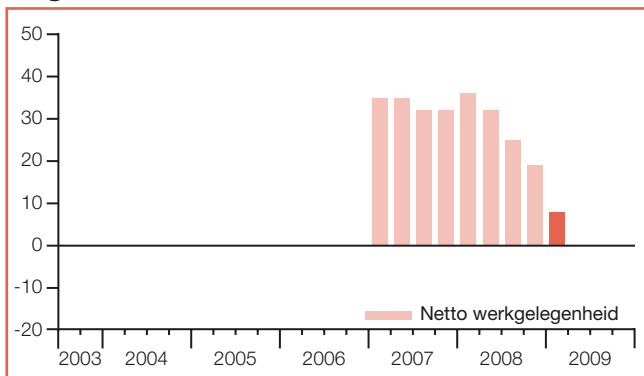
Vergelijkingen wereldwijd – Noord-, Midden- en Zuid-Amerika

In Argentinië, Canada, Colombia, Costa Rica, Guatemala, Mexico, Peru en de Verenigde Staten zijn ruim 42.000 werkgevers geïnterviewd om de verwachte werkgelegenheidsontwikkelingen voor het eerste kwartaal van 2009 te meten.

Hoewel in alle landen die hebben deelgenomen aan de enquête positieve netto werkgelegenheidscijfers worden gerapporteerd, wordt verwacht dat in die landen waar vergelijking op jaarbasis mogelijk is, de werving van personeel in vijf landen zal afnemen in vergelijking met het eerste kwartaal van 2008, met name in Argentinië, Costa Rica, Mexico en Peru. In vergelijking met drie maanden geleden geven alleen werkgevers uit Canada en de Verenigde Staten aan dat zij meer werknemers willen werven.

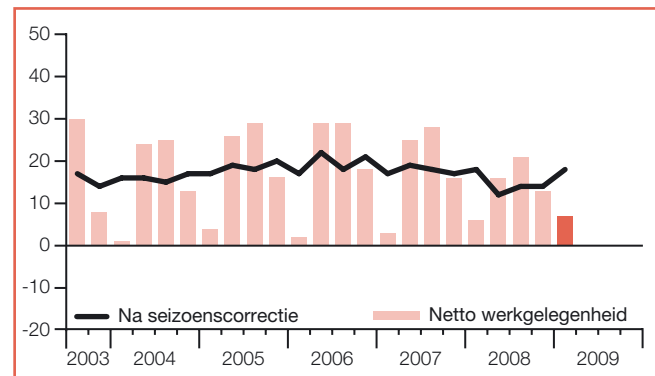
Werkgevers in Peru verwachten het meest positieve netto werkgelegenheidscijfer in de regio, waarbij werkgevers in Costa Rica, Canada en de Verenigde Staten aangeven hun personeelsbestand in het komende kwartaal te kunnen uitbreiden. In Argentinië, Guatemala en Mexico zijn de verwachtingen met betrekking tot de werkgelegenheid voor het eerste kwartaal daarentegen het minst positief. Dit is voor alle drie de landen het laagste netto werkgelegenheidscijfer sinds Manpower de enquête in deze landen heeft ingevoerd. Het netto werkgelegenheidscijfer voor Colombia en Costa Rica is eveneens het minst optimistisch sinds de invoering van de enquête in die landen.

Argentinië

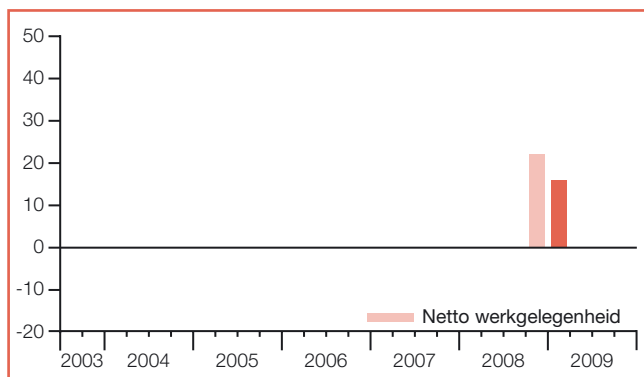

Argentinië neemt deel sinds Q1 2007.

Canada

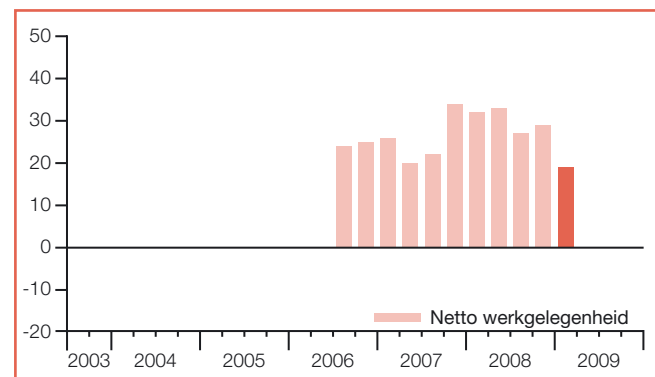

Colombia

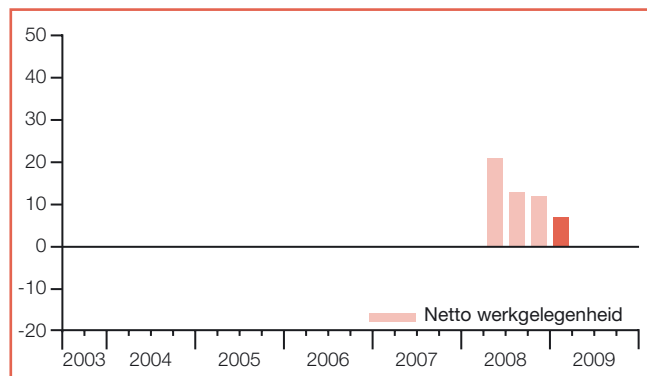
Colombia neemt deel sinds Q4 2008.

Costa Rica

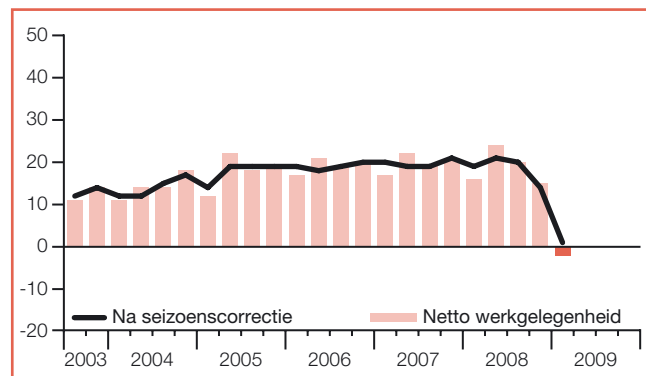
Costa Rica neemt deel sinds Q3 2006.

Guatemala

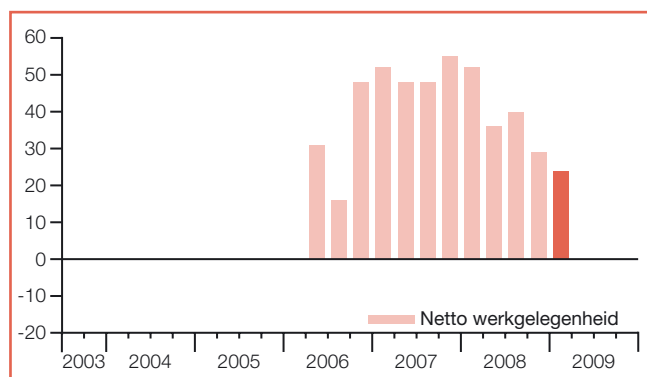

Guatemala neemt deel sinds Q2 2008.

Mexico

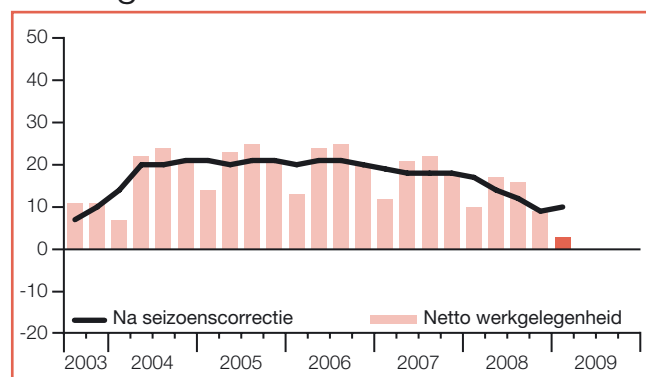

Peru

Peru neemt deel sinds Q2 2006.

Verenigde Staten

Vergelijkingen wereldwijd – Azië Pacific

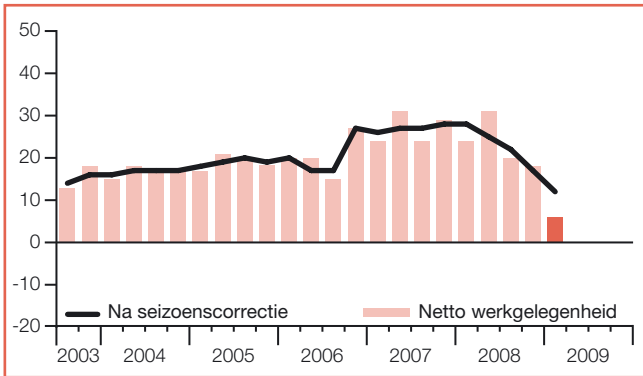
In de regio Azië Pacific zijn bijna 15.000 werkgevers geïnterviewd om de verwachte werkgelegenheidsontwikkelingen tussen januari en maart 2009 te meten.

In deze regio is het vertrouwen van werkgevers in de groei van de werkgelegenheid aanmerkelijk afgenomen: werkgevers in vijf van de acht landen en regio's rapporteren de laagste netto werkgelegenheidscijfers sinds de invoering van de enquête in hun land. Desalniettemin verwachten werkgevers in zes van de acht ondervraagde landen en regio's hun personeelsbestand te kunnen uitbreiden. Zowel op kwartaal- als op jaarbasis is de Outlook echter in alle acht landen gedaald. In Singapore, waar de verwachtingen omtrent de

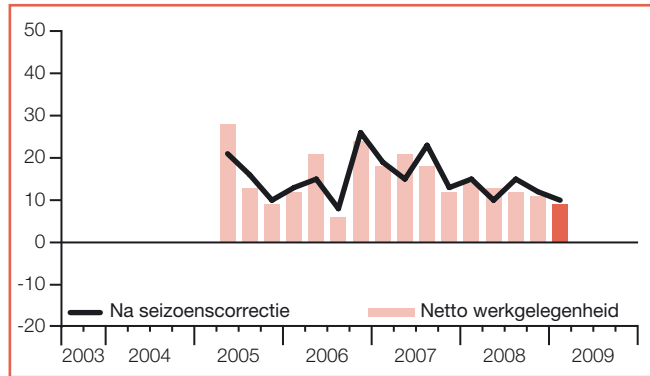
werkgelegenheid flink zijn gedaald, is deze afname het meest uitgesproken. Werkgevers in Singapore en Taiwan rapporteren hun eerste negatieve Outlooks sinds de invoering van de enquête in hun land.

Werkgevers in Australië, China en India hebben de meest positieve verwachtingen in de regio voor het komende kwartaal, die in Hongkong, Japan, Nieuw-Zeeland, Singapore en Taiwan zijn het minst optimistisch. Opmerkelijk is dat naast werkgevers in Singapore en Taiwan, werkgevers in Australië, India en Nieuw-Zeeland hun minst optimistische verwachtingen met betrekking tot de werkgelegenheid rapporteren sinds de invoering van de enquête in hun land.

Australië

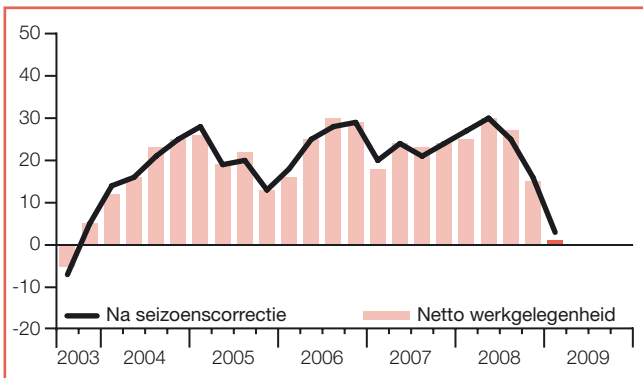

China

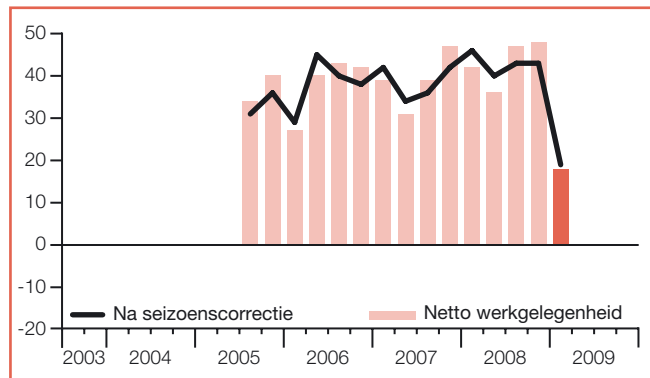

China neemt deel sinds Q2 2005.

Hong Kong

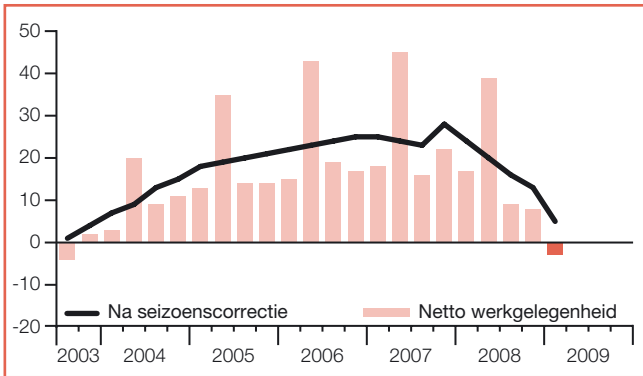

India

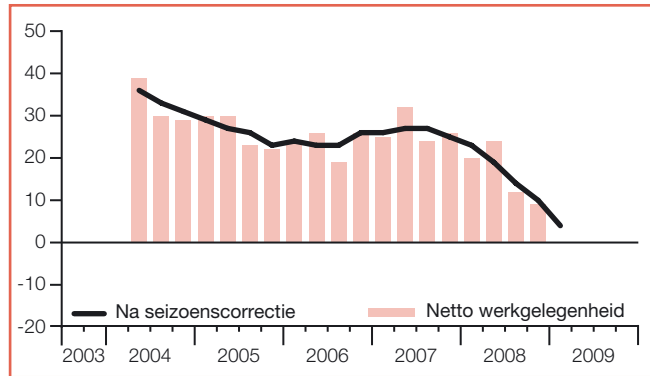

India neemt deel sinds Q3 2005.

Japan

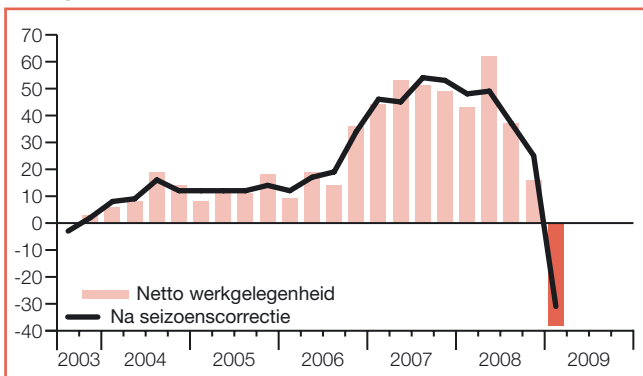

Nieuw-Zeeland

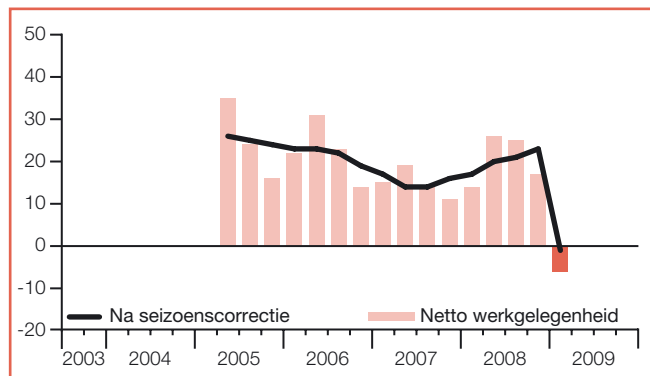
Nieuw-Zeeland neemt deel sinds Q2 2004.
Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Singapore

Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Taiwan

Taiwan neemt deel sinds Q2 2005.

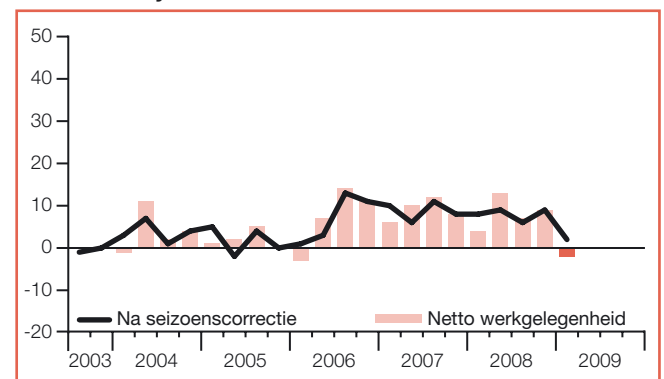
Vergelijkingen wereldwijd – Europa, Midden-Oosten & Afrika (EMEA)

In 17 EMEA-landen zijn meer dan 15.000 werkgevers geïnterviewd om de verwachte ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid voor het eerste kwartaal van 2009 te meten.

Werkgevers in 11 landen zijn in verschillende mate positief in hun verwachtingen de komende drie maanden mensen aan te nemen; wel zijn de verwachtingen in de hele regio lager in vergelijking met het vierde kwartaal van 2008 en deze periode vorig jaar. In vergelijking met het vorige kwartaal zijn de verwachtingen van 16 van de 17 landen minder positief en in landen waar vergelijking op jaarbasis mogelijk is, is het netto werkgelegenheidscijfer van 12 van de 13 landen afgenomen en is er één stabiel gebleven. Werkgevers in elf landen rapporteren hun somberste verwachtingen sinds de invoer van de enquête in hun land. Een grote daling op jaarbasis in de sectoren Bouwnijverheid, Productiebedrijven en Financiële dienstverlening dragen bij aan de minst positieve verwachtingen van het Verenigd Koninkrijk in 15 jaar.

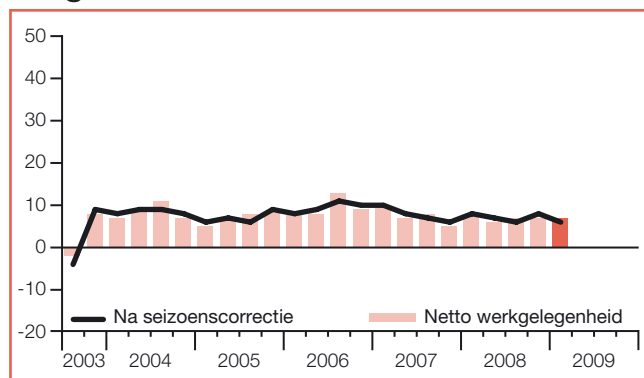
Werkgevers in Roemenië, Zuid-Afrika, Polen en Nederland rapporteren de meest actieve arbeidsmarkt. Voortdurende veerkracht in de sectoren Financiële dienstverlening en Transport, opslag en communicatie draagt bij aan de positieve activiteiten die werkgevers in Duitsland en Nederland verwachten. De zwakste verwachtingen daarentegen worden gerapporteerd door werkgevers in Ierland, Italië en Spanje.

Oostenrijk

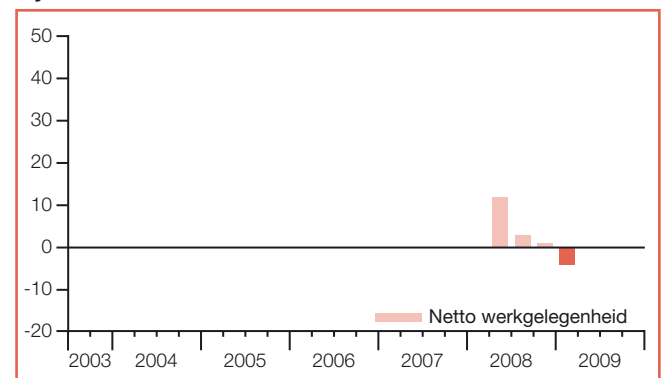

Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

België

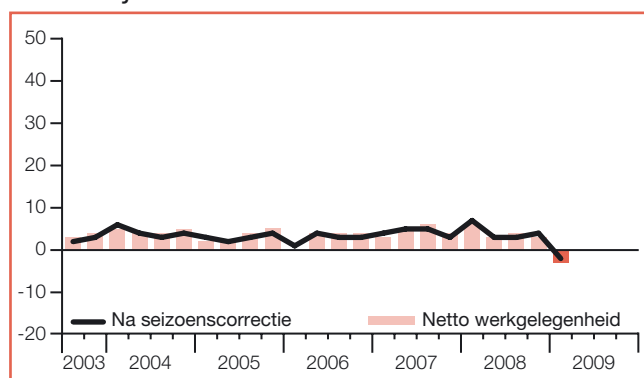

Tjechië

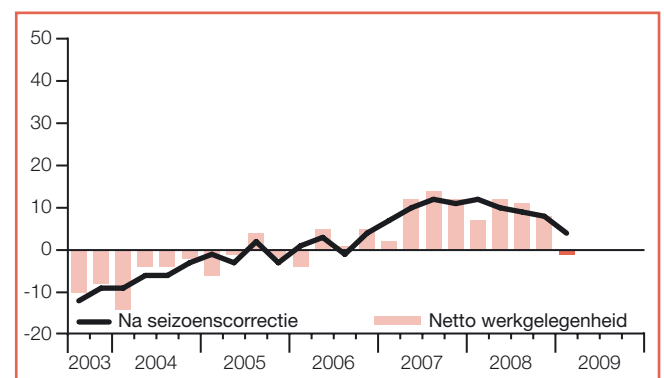
Tjechië neemt deel sinds Q2 2008.

Frankrijk

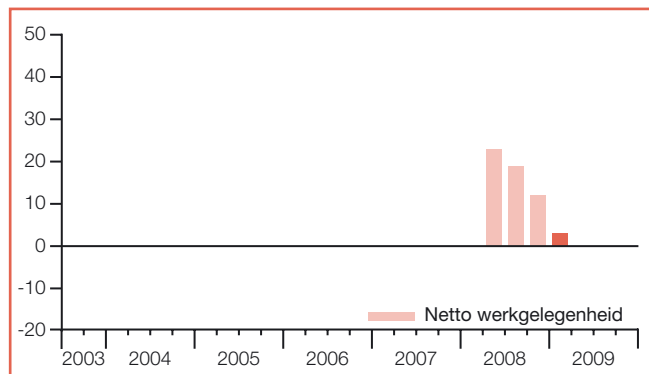

Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Duitsland

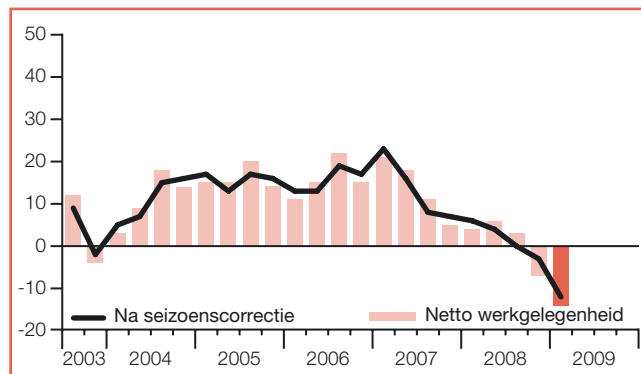

Griekenland

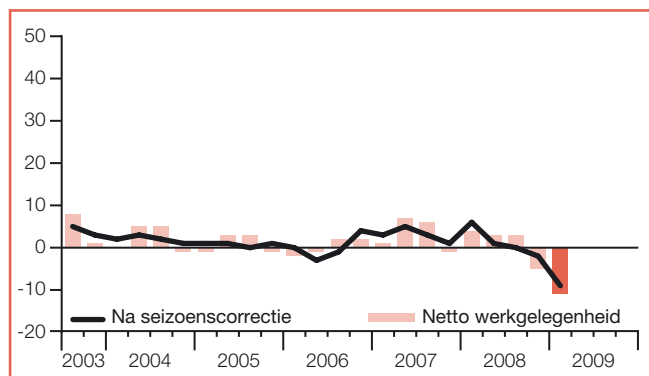

Griekenland neemt deel sinds Q2 2008.

Ierland

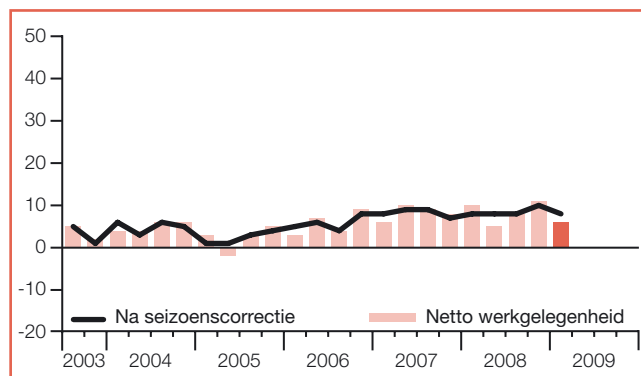

Italië

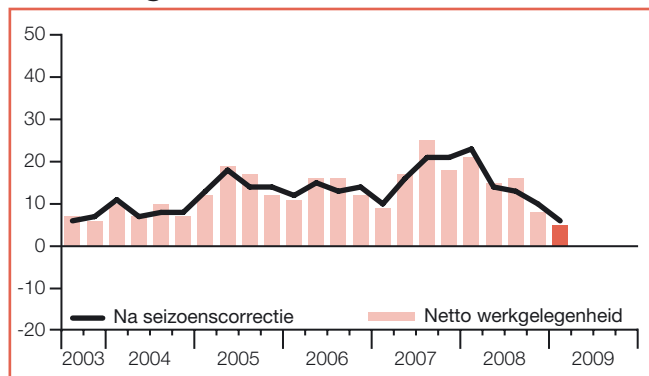

Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

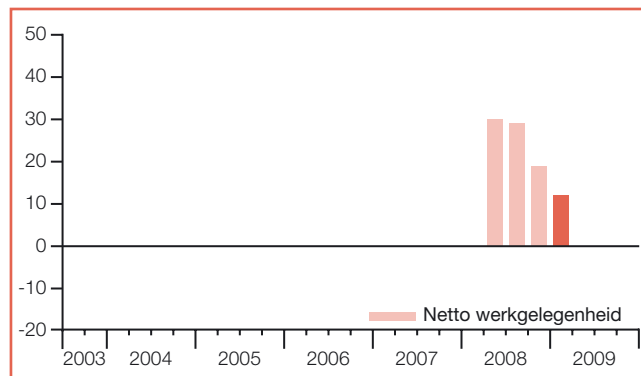
Nederland

Noorwegen

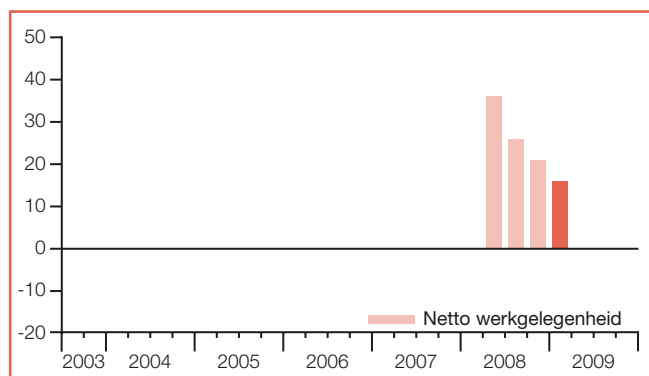

Polen

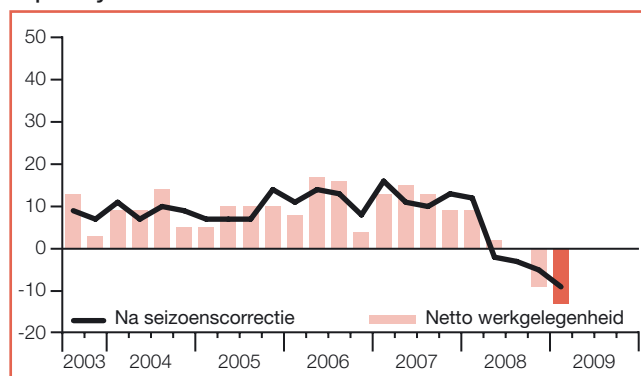
Polen neemt deel sinds Q2 2008.

Roemenië

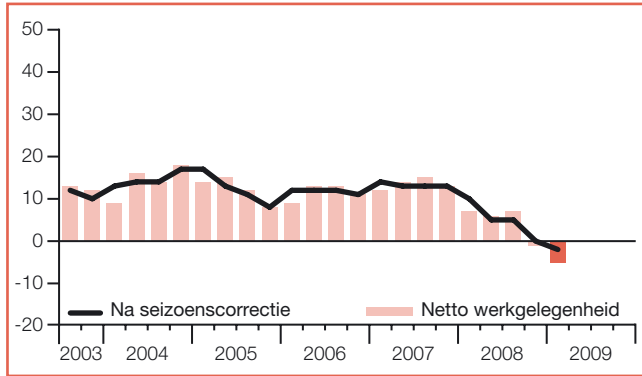
Roemenië neemt deel sinds Q2 2008.

Spanje

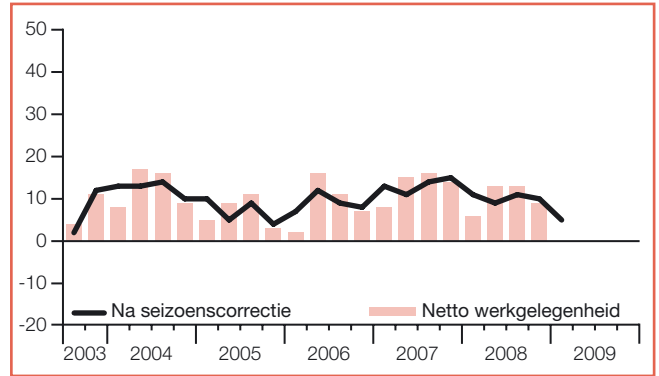

Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Verenigd Koninkrijk

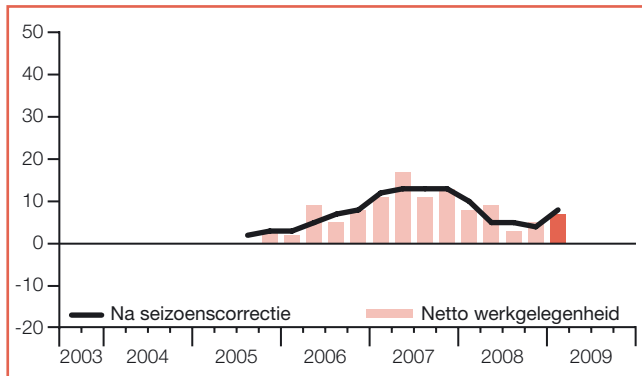

Zweden

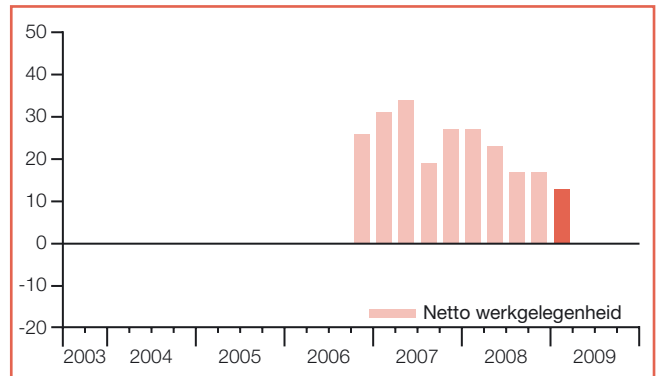
Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Zwitserland

Zwitserland neemt deel sinds Q3 2005.
Geen kolom betekent netto werkgelegenheid van 0.

Zuid-Afrika

Zuid-Afrika neemt deel sinds Q4 2006.

Over het onderzoek

De Manpower Employment Outlook Survey wordt ieder kwartaal uitgevoerd en meet in welke mate werkgevers het eerstvolgende kwartaal een uitbreiding of inkringing van personeel verwachten. In de 45 jaar dat dit onderzoek loopt, heeft het zich ontwikkeld tot een betrouwbaar onderzoek naar werkgelegenheidsontwikkelingen wereldwijd. Een aantal succesfactoren ligt ten grondslag aan de Manpower Employment Outlook Survey:

Uniek: het is het enige onderzoek op dit gebied met een dergelijke omvang, reikwijdte, onderzoekshistorie en onderzoeksgebied.

Voorspellend: de Manpower Employment Outlook Survey is het meest uitgebreide voorspellende onderzoek op dit gebied waarbij verwachtingen van werkgevers ten aanzien van het eerstvolgende kwartaal worden onderzocht. Een belangrijk verschil met andere onderzoeken en studies op dit terrein, die alleen historische data analyseren.

Gericht: meer dan 4 decennia lang ontleent het onderzoek haar gegevens aan één enkele vraag.

Onafhankelijk: het onderzoek is gebaseerd op een representatieve steekproef onder werkgevers uit de deelnemende landen. De steekproef is niet gebaseerd op gegevens van Manpower, maar op een onafhankelijke database.

Solide: de onderzoeksresultaten worden ontleend aan meer dan 71.000 interviews met werkgevers uit de publieke en private sector in 33 nationale economieën om de verwachte trends in de werkgelegenheid te meten voor ieder kwartaal. Op basis van die gegevens rapporteert het onderzoek over de verwachte ontwikkelingen in werkgelegenheid per land, per regio en per sector.

Onderzoeksmethodologie

De Manpower Employment Outlook Survey is gebaseerd op een valide onderzoeksmethodologie waarbij de hoogste marktonderzoekcriteria in acht worden genomen. Het onderzoeksteam voor de 33 landen en regio's waar de enquête op dit moment wordt uitgevoerd bestaat uit het interne onderzoeksteam van Manpower en Infocorp Ltd. Het onderzoek is zo opgezet dat het representatief is voor iedere nationale economie. De foutmarge voor de regionale en wereldwijde gegevens is niet groter dan +/- 3,9%.

Onderzoeksvraag

Aan alle onderzoeksdeelnemers wereldwijd wordt één en dezelfde vraag gesteld: "Zal het totaal aantal werknemers op uw locatie de komende drie maanden – dus tot en met maart 2009 – toenemen, afnemen of gelijk blijven?"

Netto werkgelegenheidscijfer

In dit verslag wordt gebruik gemaakt van de term Net Employment Outlook of netto werkgelegenheidscijfer. Dit cijfer wordt verkregen door het percentage werkgevers dat een daling verwacht in het aantal werknemers op de betreffende locatie af te trekken van het percentage werkgevers dat een stijging verwacht in het aantal werknemers op de betreffende locatie voor het eerstkomende kwartaal. Het resultaat van deze berekening is de Net Employment Outlook.

Seizoensinvloeden

Een aanpassing van de uitkomsten met betrekking tot seizoensinvloeden heeft plaatsgevonden op de gegevens van Australië, Oostenrijk, België, Canada, China, Frankrijk, Duitsland, Hongkong, India, Ierland, Italië, Japan, Mexico, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Singapore, Zweden, Spanje, Zwitserland, Taiwan, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten om een aanvullend inzicht te bieden in de enquêteresultaten. Hierdoor ontstaat een eenduidige interpretatie van de resultaten over de hele tijdslijn. In de toekomst zullen de gegevens in de overige landen ook aangepast worden aan deze seizoensinvloeden. Dit kan echter pas gebeuren als het onderzoek meerdere malen is uitgevoerd, waardoor seizoensfluctuaties duidelijk worden.

NB: in het tweede kwartaal van 2008 heeft Manpower het TRAMO-SEATS-model toegepast op de berekening van gegevens die gecorrigeerd zijn voor seizoensinvloeden.

Onderzoekshistorie

- 1962 Eerste generatie Manpower Employment Outlook Survey (MEOS) start in Canada en de Verenigde Staten.
- 1966 In het Verenigd Koninkrijk wordt een equivalent geïntroduceerd van het onderzoek uit de Verenigde Staten. Daar noemt men het onderzoek Quarterly Survey of Employment Prospects (QSEP). Dit onderzoek is op dezelfde leest geschoeid als MEOS en voorspelt de trends in werkgelegenheid. Het is het eerste voorspellende onderzoek op dit terrein in Europa.
- 1976 De tweede generatie MEOS wordt gelanceerd in de Verenigde Staten en Canada. De onderzoeksmethodologie wordt geactualiseerd volgens de nieuwste inzichten in marktonderzoek.
- 2002 QSEP in het Verenigd Koninkrijk wordt aangepast aan een nieuwe onderzoeksopzet. Ierland en Mexico introduceren QSEP.
- 2003 De derde generatie MEOS wordt gelanceerd. Het onderzoeksprogramma wordt wereldwijd uitgerold in 18 Manpowerlanden: Australië, België, Canada, Duitsland, Frankrijk, Hongkong, Ierland, Italië, Japan, Mexico, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Singapore, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten en Zweden.

- 2004 Manpower Nieuw-Zeeland introduceert de Manpower Employment Outlook Survey.
- 2005 Manpower China, India, Zwitserland en Taiwan introduceren de Manpower Employment Outlook Survey.
- 2006 Manpower Costa Rica en Peru nemen voor het eerst deel aan de Manpower Employment Outlook Survey. Enquêtes in Australië, Oostenrijk, België, Frankrijk, Duitsland, Hongkong, Ierland, Italië, Japan, Mexico, Nederland, Noorwegen, Singapore, Spanje en Zweden voegen gegevens die gecorrigeerd zijn voor seizoensinvloeden toe in het derde kwartaal. Manpower Zuid-Afrika introduceert de Manpower Employment Outlook Survey.
- 2007 Manpower Argentinië introduceert de Manpower Employment Outlook Survey. De enquête in Nieuw-Zeeland voegt in het eerste kwartaal gegevens toe die gecorrigeerd zijn voor seizoensinvloeden.
- 2008 Manpower Colombia, Tsjechië, Griekenland, Guatemala, Polen en Roemenië nemen voor het eerst deel aan de Manpower Employment Outlook Survey. In het tweede kwartaal voegen China en Taiwan gegevens toe die zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. In het derde kwartaal voegen Zwitserland en India gegevens die zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden toe.

Over Manpower Inc.

Manpower Inc. (NYSE: MAN) is wereldwijd leider op het gebied van personeelsdiensten, dankzij het ontwikkelen en leveren van diensten waarmee opdrachtgevers in de voortdurend veranderende wereld van werk een winnende koers kunnen volgen. Het bedrijf, dat in 2008 haar 60-jarig bestaan viert, heeft een omzet van \$21 miljard en verzorgt een breed dienstenpakket voor de gehele wereld van werk, inclusief de werving van personeel op vaste, tijdelijke of contractbasis, assessment en selectie, training, outplacement, outsourcing en consulting. Manpowers wereldwijde netwerk van 4.500 vestigingen in 80 landen en gebiedsdelen stelt het bedrijf in staat jaarlijks aan de wensen van 400.000 opdrachtgevers tegemoet te komen. Deze klantenkring omvat zowel kleine en middelgrote bedrijven in alle sectoren als 's werelds grootste multinationals. De focus van Manpowers werk is gericht op het vergroten van de productiviteit door verbeterde kwaliteit, efficiëntie en kostenreductie, waardoor opdrachtgevers zich beter op hun kernactiviteiten kunnen richten. Manpower is actief onder vijf merknamen: Manpower, Manpower Professional, Right Management, Jefferson Wells en Elan. Voor meer informatie over Manpower Inc. kunt u terecht op www.manpower.com.

Over Manpower Nederland

Manpower is een full-service organisatie in de wereld van werk, voor grote en kleine, lokale, nationale en internationale ondernemingen. In Nederland bestaan 150 kantoren en werken 750 consultants. De eigentijdse dienstverlening omvat de werving van personeel op vaste, tijdelijke en contractbasis, assessment en selectie, training, outplacement, outsourcing en consulting.

Manpower huldigt de filosofie dat lokale mensen de lokale markten moeten bedienen. Dit is immers essentieel voor de dienstverlening aan meer dan 300.000 werkgevers in het MKB per jaar. Juist met de combinatie van mondiale expertise en resources én deskundig lokaal personeel onderscheidt Manpower zich in de HR-markt.

Evenals elders in de wereld is Manpower actief onder vijf merknamen: Manpower (werving van vaste en tijdelijke medewerkers), Manpower Professional (bemiddelt ervaren hoogopgeleide professionals, met nadruk op de sectoren Engineering, Finance en Sales & Marketing), Elan (rekrutering voor informatietechnologie en telecommunicatie), Jefferson Wells (expertise voor internal audits, finance & accounting, belastingen en technology risk management) en Right Management (bedrijfsbrede HR-oplossingen, advies & praktische oplossingen, bij instroom, doorstroom & uitstroom). Het hoofdkantoor van Manpower Nederland is gevestigd te Diemen. Voor meer informatie: www.manpower.nl.

Meer informatie over dit onderzoek kunt u opvragen bij de afdeling Marketing & Communications van Manpower Nederland: 020 - 660 2222.

Manpower Nederland, Diemerhof 16-18
Postbus 12150, 1100 AD Amsterdam
Tel.: 020 - 660 22 22, Fax: 020 - 660 22 87
www.manpower.nl, info@manpower.nl

© 2008, Manpower Inc. All rights reserved.